

Demografen moeten beter samenwerkenmeent **Fanny Janssen**, demografe aan de Rijksuniversiteit Groningen

De discussie over de toekomstige levensverwachting is vorige week, door het verschijnen van een rapport van demograaf Joop de Beer (NIDI), flink opgelaaid. En dat is maar goed ook, want er staat veel op het spel. Dit is van groot belang voor tal van politieke discussies: over de toekomst van de sociale zekerheid, pensioenen, verzekerings, zorg, enz.

Een sterfteprognose zou idealiter gebaseerd moeten zijn op een uitgebreide studie van internationale ontwikkelingen, om zo de systematische stijging van leeftijd door toedoen van medische ontwikkelingen en toenemende welvaart te kunnen onttrafen. Overige ontwikkelingen, zoals in rookgedrag en de enorme toename van overgewicht – die verschillend uitpakken voor verschillende leeftijden, voor mannen en vrouwen, voor generaties – moeten hierbij apart worden beschouwd.

De Beer merkt terecht op dat de ontwikkelingen op hoge leeftijd steeds belangrijker zijn geworden voor de bepaling van de levensverwachting, maar zijn aannames zijn niet zozeer gebaseerd op wat er in die leeftijdsgroepen van hoogbejaarden in het verleden is gebeurd.

Het is goed dat er binnen Nederland verschillende experts – met verschillende zienswijzen, van verschillende instituten – betrokken zijn bij het schatten van de toekomstige levensverwachting. Een bundeling van krachten en een eenduidige prognosetechniek zijn hierbij een mooie droom voor de toekomst.

De zorgverleners schenden privacymeent **Rob Koomen** uit Enschede

Ik verbaas mij erover dat men zich in Nederland druk maakt over het schenden van de privacy door de NSA. Voor privacyschendingen hoeven we echt het land niet uit. Binnen de zorg, en met name binnen de geestelijke gezondheidszorg, is besloten dat de diagnose van de patiënt voortaan op de factuur moet staan die naar de verzekeraar gaat, zogenaamd voor de transparantie van de geleverde zorg. Bij mijn weten is dit zowel een schending van het beroepsgeheim van de zorgverlener als een schending van de privacywetgeving. Misschien kunnen het kabinet, de verzekeraars en de belangorganisaties in de zorg ook transparant tegenover cliënten zijn door ze in te lichten over de nieuwe maatregelen en het feit dat privégegevens straks simpel te achterhalen zijn.

Brieven en opiniestukken kun je sturen naar denken@nrc.nl. Vermeld naam, adres, telefoonnummer en, indien van toepassing, titels en functies.

Hij put inspiratie uit de brieven van Vincent van Gogh. **Martien ter Veen** is dit najaar de 'artist in residence' van nrc.next.

Artist in residence bij nrc.next

De redactie van nrc.next heeft een speciale kunstenaarsplek, oftewel een plek voor een *artist in residence*. Tussen de schrijvende journalisten, vormgevers en foto-redacteuren kan de kunstenaar drie maanden lang werken. Martien ter Veen uit Amsterdam is de vijfde die deze plek vult.

De artist in residence-plek is bedoeld voor (grafisch) ontwerpers, illustratoren en kunstenaars die zijn afgestudeerd én werkervaring hebben. Het is dus uitdrukkelijk geen stageplek, maar een werkplek waar je aan de krant van morgen meewerkt, terwijl je de hectiek van de krant meekrijgt.

Heb je belangstelling om ook een keer enkele maanden als kunstenaar op onze redactie te werken?

Mail dan je motivatie naar onze art director Danusia Schenke: d.schenke@nrc.nl

Kunstenaar knipt illustraties alsof het treinkaartjes zijn

MARGOT POLL
VERSLAGGEVER

Stel jezelf voor aan de lezers van nrc.next in een zelfportret. Dat vroegen we Martien ter Veen (32) die de komende maanden op onze redactie werkt. Hij is de vijfde kunstenaar die het predicaat 'artist in residence' draagt.

Hoe ziet hij zichzelf? Wat zien wij? Een strak zelfportret met een kreeft rondom het gezicht. Het gezicht in dit zelfportret lijkt als twee druppels water op wie wij zien op de redactie. Heldere kleuren en verder geen poespas. Een blauwe achtergrond.

Je hebt de opdracht voor een zelfportret letterlijk genomen. Heeft dat een reden?

„Sinds het eerste jaar van de academie heb ik nooit meer een zelfportret gemaakt, dus ik had er eigenlijk wel zin in. Ik heb eerlijk gezegd niet eens overwogen om het vrijer te interpreteren.”

We zien wel een dier dat zich meester heeft gemaakt van jouw gezicht.

„Dit portret is gebaseerd op een foto die is gemaakt bij mijn vakantie in Kroatië, afgelopen zomer. We zaten in een soort zelfvoorzienend vakantiehuisje, heel basic allemaal, heel tof. Voor ons zontje was het de aller-eerste zomer van zijn leven en zijn eerste vakantie. We hadden een opblaaskreeft voor hem gekocht. Uiteindelijk vond hij het te eng en belandde het ding even op mijn hoofd. Het is dus geen illustratieve vrijheid maar een illustratie naar de werkelijkheid.”

De werkelijkheid van het moment?

„Ik heb hiervoor gekozen omdat ik best gelukkig was op dat moment. Dat je tijdens vakantie je hoofd dusdanig leeg krijgt dat je geniet van simpele dingen als een zelfgevangen visje op het vuur en dan weer plotseling aan het strand zit met een kreeft om je hoofd – dan gaat het goed. Verder vind ik het gewoon een sterk grafisch beeld.”

Het zou ook een bekend stripfiguur kunnen zijn?

„Ja, *kreeft-meneer*, met scharen die illustraties knippen alsof het treinkaartjes zijn.”

„Kun je ons wat vertellen over jouw stijl?”

„Ik ben nog heel erg zoekende naar een stijl en misschien blijft dat wel zo. Deze residentie bij nrc.next wil ik daarom ook inzetten om dingen te proberen. Wat wel vaststaat, is dat ik altijd begin met iets met mijn handen te doen.

„Dit portret is helemaal uitgesneden uit vouwblaadjes, en vervolgens gefotografeerd en nog wat bewerkt in Photoshop. Enerzijds ben ik op zoek naar heldere beelden maar anderzijds moet er ook altijd wel een menselijke hand in te zien zijn. Perfectie is ook maar saai.”

Welke technieken gebruik je vooral?

„Knippen en tekenen dus. En dat vervolgens fotograferen. De computer gebruik ik alleen

voor kleurcorrectie en om aan de compositie te schaven.”

Ben je gevormd door jouw opleiding?

„Toen ik een heel saai lerarenopleiding deed, speelde ik in een bandje en besteedde bijna meer aandacht aan de website en cd-hoes dan aan de liedjes die ik ervoor schreef. Om nog maar te zwijgen van de tijd die ik aan die lerarenopleiding spendeerde. Toen heb ik me ingeschreven op de kunstacademie in Kampen. Ik heb er vooral leren kijken, en mijn voorliefde voor letters is daar ontstaan.”

En wie is je grote voorbeeld? Of van wie heb je het meest geleerd?

„Dat zijn veel verschillende mensen, maar ik moet nu even denken aan Vincent van Gogh. Ik hield op mijn elfde al eens een spreekbeurt over hem, want we hadden een heel mooi boek over hem thuis, maar pas onlangs heb ik zijn brieven gelezen. Hij wist zo goed wat hij wilde, alles zette hij ervoor aan de kant. En hij schrijft er geweldig over.”

Je hebt prachtige cd-hoesen gemaakt. Eén daarvan bestaat uit duizenden blikges tomatenpuree op het Spui in Den Haag, die de gezichten van de bandleden verbeelden. Kunnen wij in de krant ook zoiets van je verwachten?

„Dat idee stond symbool voor alle arbeid die er zat in het maken van die cd; we hadden er twee jaar aan gewerkt. Het is een bandfoto die is geschaald naar 200x200 pixels, en elke zwarte pixel is een tomatenblikje, 11.000 in totaal. De hele band maakte op deze manier zelf haar cd-hoes. Bijkomend voordeel was dat de pers erop afkwam, en er dus al promotie was voordat we daar goed en wel aan waren begonnen. Ik houd wel heel erg van foto's van bovenaf, ze maken de wereld wat overzichtelijker. Op deze schaal kost het je alleen wel veel tijd, wat je bij een krant sowieso niet hebt.”

Bij ons moet juist alles snel en eigenlijk al gisteren af zijn. Voel je je opgejaagd?

„Een jaar geleden besloot ik me meer te gaan toeleggen op illustratie. Om dan nu drie maanden illustrator te zijn bij zo'n jonge en visuele krant is natuurlijk geweldig. Als ik een deadline heb op dezelfde dag dat ik de opdracht krijg, voel ik de druk wel, ja. Aan de andere kant: ik kan niet zonder een deadline. Iets echt afmaken, blijkt mijn grootste probleem te zijn. Dus jaag me maar op.”

Zolang het niet ten koste van jouw werk gaat.

„Als elke illustratie een plein vol tomatenblikjes kon zijn, dan zou elke journalist dagelijks zijn magnum opus moeten schrijven, bij wijze van spreken. Door de strakke deadline is minder mogelijk, maar het zegt natuurlijk wel weer veel over vandaag.”

Een laatste vraag over het zelfportret: waar zijn jouw handen?

„De illustratie is wat hard afgeknipt, ja. Maar ik heb de scharen van de kreeft, die maken een hoop goed...”

Floor Rusman
Het huishoudboekje

De meeste mensen zijn dom, zo lijken politici te denken. En als ze niet dom zijn, zijn ze wel egocentrisch. Daarom moet beleid altijd eenvoudig worden uitgelegd, liefst met voorbeelden 'dicht bij huis'.

Afgelopen week was het weer zo ver: tijdens de Algemene Beschoouwingen vergeleek VVD-fractievoorzitter Halbe Zijlstra de staatsschuld met particuliere schuld. „Wie schuld op schuld stapelt, komt uiteindelijk in de schuldsanering terecht. Dat wil ik thuis niet en dat wil ik ook niet voor Nederland. We zullen die schuld dus moeten aanpakken.”

De kijker moet dan denken: oeh, schuldsanering, dat wil ik inderdaad niet! En wat voor mij geldt, zal ook wel voor de overheid gelden. Aanpakken die schuld!

Het trucje is niet nieuw. Al jaren hoor ik politici zeggen dat de overheid niet meer mag uitgeven dan ze binnenkrijgt. Dat doen huishoudens immers ook niet, als het goed is! Voormalig minister van Financiën Jan Kees de Jager sprak consequent over 'het huishoudboekje' als hij de Rijksbegroting bedeede.

Zulke uitspraken versimpelen de werkelijkheid zozeer, dat ze alleen maar voor verwarring zorgen. De overheid is namelijk niet hetzelfde als een huishouden.

Om te beginnen is het leven van de mens eindelijk, en dat van de staat niet. Terwijl wij onze schulden binnen een bepaalde termijn moeten afbetalen, kan de staat eeuwig leningen laten uitstaan. Als de rente laag is, zoals nu, is dat ook nog eens voordelig.

Daarnaast hangen inkomsten en uitgaven van de staat, anders dan die van individuen, met elkaar samen. Als de overheid leent om investeringen te doen, creëert ze niet alleen betere voorzieningen (zoals wegen of onderwijs) maar kan ze ook meer inkomsten genereren. In een groeiende economie stijgen immers de belastinginkomsten. In een huishouden werkt dat niet zo: wat je uitgeeft, ben je echt kwijt.

Daar komt nog bij dat staten langdurig hoge schulden kunnen hebben zonder in de problemen te komen. In de negentiende eeuw lag de staatsschuld lange tijd boven de 200 procent. En in de jaren negentig, die gouden tijd, was de staatsschuld ook hoger dan nu. Kwamen we toen in de schuldsanering? (Voor de duidelijkheid: nee.)

Veel vragen worden met de analogie tussen staat en huishouden niet beantwoord. Zoals: wat zouden de langetermijngevolgen voor de schuld zijn als je minder zouden bezuinigen? En voor welke doeleinden vindt de overheid het wel een goed idee de staatsschuld te laten stijgen? Zulke afwegingen worden met de huishoudboekjeterioriek overbodig verklaard.

De echte reden dat er nu weer zes miljard wordt bezuinigd, is natuurlijk de wens om aan de EMU-normen te voldoen. Maar ondanks dat ze dat – een beetje – toegeeft, zet de politiek de burger met een kinderachtige vergelijking op het verkeerde been. Dat is jammer voor het debat en beleedigend voor ons.

FLOOR RUSMAN

ik@nrc.nl //

Afzender: **Sabine Leijgraaf**Onderwerp: **Zondag**

Zondagochtend, ik kom terug van hardlopen. Op straat hoor ik een verwijt van een wielrenner tegen een gewone fietser, een man op leeftijd. De wielrenner is behoorlijk gepikeerd. De man roept: „Ik ben ook een weggebruiker.” Neutraal voeg ik daaraan toe: „Het is zondag!” De man herhaalt mijn uitspraak ter hoogte van mijn huis, we kijken elkaar aan. De wielrenner, inmiddels de zijstraat in gegaan, keert om en fietst achter de man aan. Vanaf dat moment kan ik alleen maar de straat in blijven teren: hoe loopt dit af? De oude man legt al snel zijn arm op de rug van de wielrenner. Gelukkig, ze hebben het bijgelegd. De wielrenner slaat de volgende zijstraat in.